

REALIZAREA SPECIFICĂ A POLITICII DE DEZVOLTARE REGIONALĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Luminița NETEDU

CZU: 352/354

lum.netedu1973@gmail.com

This article describes the specific achievement of regional development policy in the Republic of Moldova. Some regions have managed to rebuild successfully and their economic growth is noticeable, others are still in a state of economic stagnation. Since the 1990s, under the aegis of the ministries responsible for economic policies, several initiatives were launched to implement public policies aimed at the balanced development of the country's regions, but only at the end of 2009, the regional development process was stimulated by institutionalizing the instruments for implementing the regional development objectives.

În Republica Moldova, implementarea politicii de dezvoltare regională reprezintă un domeniu relativ nou. Încă de la începutul anilor 2000 au fost lansate mai multe inițiative de implementare a dezvoltării regionale. Însă abia odată cu asumarea vectorului european al politicii externe, începând cu anul 2009, autoritățile centrale au întreprins pași concreți în vederea inițierii, promovării și implementării unui nou concept de politici orientate spre dezvoltarea regională. Prin realizarea prevederilor Legii speciale privind dezvoltarea regională, nr.438 din 28.12.2006, Guvernul Republicii Moldova a demarat în mod practic implementarea politicii de dezvoltare regională.

Scopul general al dezvoltării regionale – asigurarea dezvoltării echilibrate a teritoriului național din punct de vedere economic, social, cultural, de mediu și evitarea manifestării disparităților și dezechilibrelor de dezvoltare.

Astfel, la sfârșitul anului 2009 procesul de punere în practică a prevederilor Legii nr.438/2006 privind dezvoltarea regională a fost impulsionat prin instituționalizarea instrumentelor de implementare a obiectivelor de dezvoltare regională. Crearea, în cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor de atunci, a unui departament abilitat exclusiv cu atribuții de coordonare a dezvoltării regionale și apoi a Agențiilor de Dezvoltare Regională Centru, Nord și Sud, amplasate în orașul Ialoveni, municipiul Bălți și orașul Cimișlia, a contribuit la intensificarea implementării politicii de dezvoltare regională [1, p.108].

Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) este actorul executiv care implementează la nivel regional strategiile, programele și proiectele politicii de dezvoltare regională. La nivelul fiecărei regiuni, cadrul instituțional de implementare a politicii de dezvoltare regională este format din: Consiliul Regional de Dezvoltare (CRD) Nord, Centru, Sud și UAT Găgăuzia (Unitatea Teritorială Administrativă), precum și din Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) Nord, Centru și Sud, UAT Găgăuzia, ADR Chișinău și Transnistria.

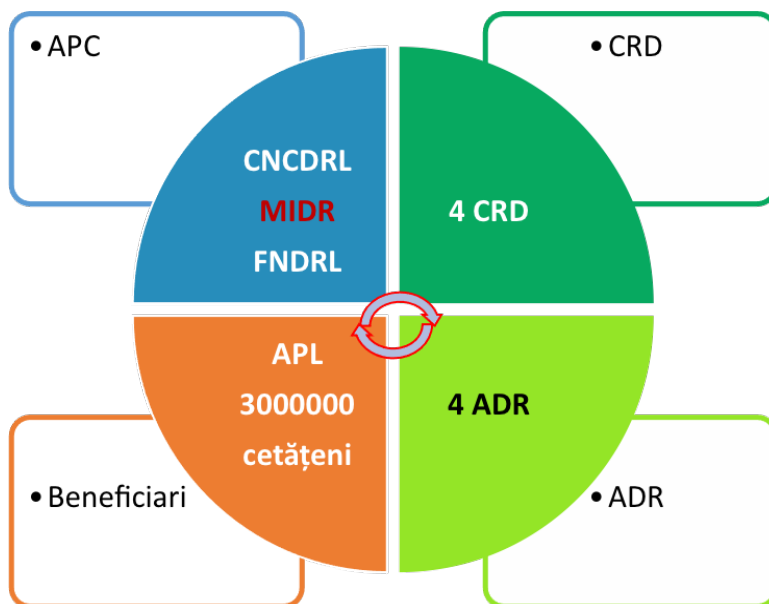

Fig.1. Guvernanța dezvoltării regionale în Republica Moldova

Sursa: Elaborată de autor în baza [2].

Conform opiniei exprimate în studiile de expertiză juridică realizată, inclusiv de către experții internaționali, cadrul legislativ și normativ în vigoare este suficient de bogat, reglementează practic toate aspectele normative și procedurale și corespunde în mare măsură normelor europene și permite realizarea obiectivelor dezvoltării regionale [3, p.36].

Odată cu adoptarea noii paradigme (concept) a fost reformulat și *obiectivul general al dezvoltării regionale*, după cum urmează: „*creșterea competitivității și dezvoltări durabile a fiecărei regiuni, ajustarea disparităților și creșterea calității vieții cetățenilor*” [4].

Strategia Națională de Dezvoltare Regională a Republicii Moldova 2022-2028 este aliniată în totalitate la politica europeană de dezvoltare regională, în corespundere cu prevederile Acordului de Asociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană, precum și cu Agenda globală de Dezvoltare Durabilă 2030 [5].

Analiza tendințelor de evoluție socioeconomică a regiunilor din afara municipiului Chișinău scoate în evidență menținerea în continuare a unor sesizabile discrepanțe interregionale de dezvoltare a țării. Decalajele de dezvoltare dintre mediul urban și rural în cadrul regiunilor de dezvoltare sunt în creștere. Regiunile de dezvoltare Centru și UTA Găgăuzia depășesc Regiunile de dezvoltare Nord și Sud în ceea ce privește indicatorii de dezvoltare socioeconomică și de infrastructură.

Se constată astfel insuficiența premiselor pentru asigurarea unei dezvoltări economice durabile a regiunilor. Existența acestor premise ar permite creșterea, în primul

rând, a PIB-ului regional (care, la momentul actual, nu este determinat în mod clar), a veniturilor locale, atragerea investițiilor, crearea de întreprinderi mici și mijlocii, a locurilor de muncă la nivelul regiunilor, ceea ce ar determina creșterea competitivității regiunilor de dezvoltare și, respectiv, ar conduce la sporirea atractivității acestora pentru noi investiții publice și private.

Economia Republicii Moldova se prezintă la moment ca fiind una foarte polarizată și cu decalaje regionale pronunțate. Acest decalaj enorm este determinat inclusiv de faptul că industrializarea provinciei moldovenești, deși vizibil mai mult pentru industria prelucrătoare și alimentară, până în prezent nu oferă în mod simțitor propulsie sau aspecte de ajungere din urmă (*catch-ing up*) în comparație cu sectorul serviciilor, spre exemplu.

Principala problemă a domeniului de dezvoltare regională rezidă în faptul că politicile de dezvoltare regională nu asigură pe deplin dezvoltarea echilibrată și durabilă a regiunilor de dezvoltare și contribuie în mod derizoriu la creșterea bunăstării populației. Actuala politică de dezvoltare regională nu creează premise solide și durabile pentru promovarea/asigurarea coeziunii teritoriale, sociale și economice la nivelul regiunilor de dezvoltare. Statul este obligat să asigure dezvoltarea stabilă și echilibrată a regiunilor țării și un nivel de trai decent pentru populație.

Concluzii

1. Politică de dezvoltare regională, implementată în Republica Moldova pe parcursul ultimelor decenii, se află în permanentă evoluție, deși cu unele tergiversări și întâzieri față de cum era planificat în principalele documente de politici.
2. Politică de dezvoltare regională este o prioritate în cadrul Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030”. În scopul atingerii obiectivelor acesteia, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale desfășoară mai multe activități pentru realizarea documentului, precum și pentru realizarea cu succes a activităților planificate la nivel național privind politicile sectoriale, prin dezvoltarea instrumentelor de planificare și programare strategică la nivel regional.

Referințe:

1. CUȘNIR, A. Politică regională a Uniunii Europene și oportunități pentru Republica Moldova. În: *Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice*, 2011, nr.3 (157). ISSN 1957-2294
2. Hotărârea Guvernului nr.127 din 08.02.2008 cu privire la măsurile de realizare a Legii nr.438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, pe www.legis.md
3. MUNTEANU, I. *Regional Development in the Republic of Moldova*. Chisinau: Cartier Publishing House, 2012, ISSN: 2537-4222
4. Legea nr.438 din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2007, nr.21-24, art.6, art.7, art.5.
5. Strategia Națională de Dezvoltare Regională a Republicii Moldova 2022-2028, aprobată la 26.01.2022.

Recomandat
Tatiana BUJOR, dr., conf. univ.